

**Анализ на социалната
ситуация и оценка на
потребностите
от социални услуги
в Община Трън
за 2019 г.**

1. Въведение

Ситуационният анализ и оценката на потребностите на рисковите групи в община Трън е етап от процеса на стратегическо планиране на социалните услуги на областно и общинско ниво, иницирано от областна администрация Перник в партньорство с МТСП и АСП.

В рамките на тази инициатива се пилотира цялостен модел на планиране, развиване и предоставяне на социални услуги на областно и общинско ниво, насочен към подобряване на достъпа до качествени социални услуги, повишаване на ефективността и ефикасността на системата за социални услуги и използването на структурните фондове на Европейския съюз.

2. Методология

2.1. Цели и обхват на проучването

Проучването на ситуацията в община Трън е фокусирано върху нуждите от социални услуги, разглеждани в общия контекст на социално-икономическите проблеми, политики и мерки за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в общината.

Оценката на потребностите е основа за планирането – тя е необходима, за да може планирането да отговори на реалните нужди от социални услуги за рисковите групи, да съответства на реалните възможности и капацитет на местните партньори за осигуряване на необходимите услуги и в по-широк план – да съответства на дългосрочните тенденции в развитието на община Трън.

Целите на проучването са:

- Да се очертае общата социално-демографска и икономическа картина на населението в община Трън – проблематика, настояща ситуация и тенденции в развитието;
 - Да се анализират факторите, които създават рискове пред хора и общности по отношение на тяхната социална интеграция;
 - Да се определи кои са групите в риск – какви са техните характеристики, брой и териториално разположение, какво е отражението на рисковите фактори върху тях;
 - Да се оценят възможностите на наличните ресурси, както за подкрепа на идентифицираните групи в риск чрез развитие на социалните услуги, мерки за преодоляване на създадените проблеми, така и за превенция на риска.
- В географско отношение обхватът на проучването покрива община Трън и всички 51 села на нейна територия, като се обръща специално внимание на малките изолирани населени места, където живеят малобройни рискови групи.

В контекста на стратегическото планиране на социалните услуги се очертават и **практическите ползи от ситуационния анализ**. Обобщените резултати от проучването и заключенията в аналитичния доклад ще осигурят:

- Обосновка за избора на приоритети и стратегически направления в Общинската стратегия и план за развитие на социалните услуги в община Трън;
 - Профил и характеристика на отделните рискови групи и подгрупи, необходими за дизайна на услугите и мерките, включени в общинската стратегия, които да съответстват на специфичните потребности на всяка група;
 - Детайлна информация за броя на индивидите и групите в риск, които да бъдат обхванати от социални услуги и/или от съпътстващи мерки за социално включване, както и разположението им в населените места на общината.
- Обобщените изводи от анализа на ситуацията и събраните конкретни данни са важни за адекватното планиране на капацитета на предвижданите социални услуги и за избора на тяхната форма – начин на осигуряване на достъп и достигане до клиентите, обслужващи едно или няколко населени места в общината, както и за разработване на „смесени“ услуги за рискови групи – комбиниране на две или повече услуги под един „административен покрив“.

2. 2. Източници за събиране на информация и анализ

При изготвянето на анализа са ползвани следните източници на информация в общината:

- Статистически бази-данни, събирани и актуализирани от:
 - общинска администрация и институции на общинско ниво – ЕСГРАОН и отделите, отговорни за социални, образователни и хуманитарни дейности, ДБТ.
 - ДСП с отделите „Индивидуална оценка на хора с увреждания, социални услуги и социална закрила“ и „Закрила на детето“;
- Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, РПУ, Детска педагогическа стая, които текущо документират своя опит и практика и разполагат със статистика за специфични групи на деца в риск;
- Доставчиците на услуги за действащите социални услуги в общината;
- Училища, детски градини, лични лекари и др., които разполагат с информация за състоянието на свързаните със социалните услуги сектори;

3. Описание на ситуацията в община Трън

3. 1. Обща характеристика на Община Трън

Община Трън се намира в Западна България и е една от съставните общини на Област Перник. Административно селищното устройство на общината включва 52 населени места, от които 1 град и 51 села с общо население 4284 жители, регистрирани по настоящ адрес към 15.12.19 г.

Населени места в община Трън:

нас. място – бр. жители, регистрирани по настоящ адрес	нас. място – бр. жители, регестрирани по настоящ адрес
Банкя	3
Берайнци	39
Богойна	9
Бохова	30
Бусинци	39
Вутроинци	11
Велиново	46
Видрар	7
Врабча	23
Вукан	25
Главановци	83
Глоговица	73
Горна Мелна	5
Горочевци	62
Джинчовци	13
Докьовци	23
Долна Мелна	28
Дълга лука	11
Ездимирци	65
Еловица	20
Ерул	57
Забел	24
Зелениград	97
Кожинци	33
Костуринци	37
Къщле	2
Лева река	33
Лешниковци	18
Ломница	39
Лядинци	39
Милкьовци	24
Милославци	33
Мракетинци	9
Мрамор	56
Насалевци	25
Неделково	52
Парамун	42
Пенкьовци	12
Проданча	6
Радово	29
Рани дуг	25
Реяновци	15
Слишовци	21
Стайчовци	17
Стрезимировци	31
Студен Извор	11
Трън	2495
Туроковци	142
Филиповци	187
Цегриловци	9
Щипковица	1
Ярловци	48

Община Трън се намира в северозападната част на Област Перник, Западна България на границата с Република Сърбия. Вътрешните и граници са с общините Трекляно (Област Кюстендил), Брезник и Земен (Област Перник), Драгоман (Област София). Обхваща котловините по поречието на р. Ерма – Знеполе и планините от другата част, наречена Крайще. На територията на общината има граничен контролно-пропускателен пункт в с. Стрезимировци, макар към настоящия момент Община Трън да се определя като изостанал граничен и планински регион, тя има ключово географско положение — на границата с Република Сърбия.

3. 2. Население – демографска характеристика

По данни на ЕСГРАОН общият брой на населението в Община Трън по настоящ адрес към 2019 г. е 4284, разпределени в 51 населени места, 9 от които са с население под 10 човека - клонят към обезлюдяване.

Към 2019 г. населението на гр. Трън наброява 2495 жители, като на територията на общината 9 населени места са с население до 10 души, 32 са с население до 50 човека, 8 от населените места са с население до 100 човека, 2 населени места са с население до 200 човека.

Възрастовата структура на населението в общината показва постоянна тенденция към застаряване. Демографската картина за община Трън, както и за цялата страна, е неблагоприятна, населението застарява в резултат на естествените процеси на раждаемост и смъртност, така и в резултат на засилените емиграционни процеси по информация на ЕСГРАОН гр. Трън.

Раждаемостта в община Трън през последните 3 години е :

През 2017 г. – броя на новородените е 30.

През 2018 г. – 33.

През 2019 г. – 28.

Смъртността е най-висока при населението над 60 - годишна възраст.

Миграция - населението в общината съхранява наблюдаваните тенденции за страната – да мигрира към големите градове.

Анализът на данните показва основните демографски проблеми в община Трън, които имат пряко отношение към социалната политика и системата на социалните услуги и към потребностите на населението от социални, здравни и др. услуги:

- застаряване на населението;
- ниска раждаемост;
- висока смъртност;

3. 3. Икономическо развитие

Инфраструктура и транспортни връзки

Община Трън е на 83 км от столицата на България – гр. София, с добра достъпност и заема важно място в националната транспортна система към границата с Република Сърбия. Извънградският обществен транспорт е организиран. Обхваща почти всички необходими направления, както в общината, така и към областния център и столицата. Има изграден път до всяко населено място, но някои от пътищата не са поддържани и се посещават веднъж седмично. По-голямата част от селата в Община Трън са отдалечени от Общинския център.

Безработица

Безработицата е основният проблем за осигуряване на нормален стандарт на живот. По данни от Дирекция „Бюро по труда“ регистрираните безработни към 01.01.2017 г. са 439 лица, към 01.01.2018 г. 397 лица, към 01.01.2019 г. – 329 лица, към 01.01.2020 г. – 263 лица.

Средномесечно за 2019 г. равнището на безработицата в община Трън е 21,5%, за 2018 г. е 25.06%, а към 2017 г. е по-високо – 31,4%. Реалните нива на безработицата се различават от официалните данни и те са значително по-високи, поради скритата безработица.

Структурата на безработицата по професионален признак и образование в общината към 01.01.2020 г. сочи, че най-голяма е групата на безработните лица със средно образование – 198 лица, лицата с основно образование са 24 и лицата с начално и по-ниско образование са 64 бр.

Регистрираните безработни с висше образование са най-малък брой – 1 лице.

Нискоквалифицираните и нискообразованите безработни трудно намират реализация на пазара на труда, поради което след извършване на временна или сезонна работа отново се регистрират в бюрото по труда.

Регистрираните безработни лица с работническа професия са 157. Регистрираните безработни лица без квалификация са 119, а регистрираните лица като специалисти са 11.

Регистрираните безработни лица по възраст са разделени в следните групи:

- до 29 г. – 42 бр.
- от 30 г. до 50 г. – 142 бр.
- над 50 г. – 103 бр.

Регистрираните безработни лица с ТНР са 11 бр.

Безработицата се отразява на качеството на живот на всички членове на семейството и рефлектира на децата. Данните показват, че липсата на финансово обезпечаване, водещо до нисък стандарт на живот, влошава социално-психологическия климат в семейството, което е предпоставка за попадане на децата в риск.

3. 4. Здравеопазване

На територията на община Трън работят 2-^{ма} лични лекари, 1 лаборатория, 1 спешен център и 2-^{ма} здравни медиатори, които са назначени към Община Трън и работят с граждани от всички населени места на територията на общината.

3. 5. Образование

Учебно-възпитателният процес в Община Трън се осъществява от 1 учебно заведение, 1 детска градина и 1 детска ясла.

Мрежа на учебните заведения в община Трън

Вид учебни заведения	Общо	
	Бр. групи	Бр. деца
Детски заведения		
ОДЗ „Ален мак“, включително детска ясла	4	86
ОУ и СУ		
СУ „Гео Милев“ – гр. Трън	14	270

В началото на учебната 2019/2020 година обучението си в училище залочват 270 ученици, като към 21.02.20 г. е отпаднал един ученик.

Наблюдава се намаление на учениците започнали учебни занятия през 2019/2020 учебна година спрямо 2018/2019 учебна година с 3-ма ученика.

В община Трън, както и в цяла България, трайно се наблюдава тенденция към увеличаване броя на децата, които напускат училище без да завършат основно образование.

Анализът на данните очертава следните проблеми в образованието:

- увеличава се броят на децата, които напускат училище без да завършат задължителното основно образование;
- относително постоянен е процентът на трайно непосещаващите училище ученици;
- залазва се високият брой на трайно непосещаващите училище деца поради социални и семейни причини;

3. 6. Жилищни условия

Жилищният фонд е един от ключовите фактори в борбата срещу социалната изолация и безработицата. На територията на община Трън, в т. ч. и на град Трън, живее компактна група население от ромската етническа общност. Един от най-тежките проблеми в териториите, населени от ромска общност в община Трън е жилищният. Повече от една трета от населението живее в изключително тежки жилищни условия. Много от така построените жилища не отговарят на строителните и санитарните стандарти, но има и такива, които изпълняват съответните норми или след относително неголеми подобрения могат да бъдат приведени в съответствие с тях. Пренаселените жилища и общото увеличаване на гъстотата на ромското население фигурират в значителна част от ромските квартали.

По данни на поддържаната картотека за лица в жилищна нужда в Община Трън към края на 2019 г. броят на лицата в остра жилищна нужда, които са картотекирани е 46. Към 31.12.2019 г. се ползват общински жилища от 102 лица и семейства.

4. Анализ на групите в риск в Община Трън

4. 1. Подходи за определяне на рисковите групи

При първоначалния анализ на социално-демографската и икономическа картина на общината се очертават някои типични рискове за лица в неравностойно положение: лица с увреждания, самотноживеещи, многодетни семейства, трайна липса на собственост и доходи, противообществени прояви, рискове засягащи децата и младежите и неравностойна позиция на пазара на труда. На основата на тези характеристики се обособяват няколко рискови групи. Повечето от тях имат социално-икономически корени. Анализът не цели да направи пълна класификация на рисковите групи, а да очертае някои приоритетни потребности от социална защита, както и необходимостта от развитието на конкретни социални услуги.

4. 2. Фактори, които пораждаат риск за различни групи от населението

- **Безработица и доходи**

Безработицата е основният проблем за осигуряване на нормален стандарт на живот. Достъпът до заетост е най-силно ограничен за няколко специфични групи безработни: хора с основно и по-ниско образование; безработни младежи на възраст 18 - 29 години; хора в предпензионна възраст; хора с увреждания в трудоспособна възраст, както и за хора от етническите малцинства.

Рискови групи безработни, които по-трудно могат да се реализират на трудовия пазар са:

Безработни лица с регистрация над 1 година - 126 лица.

Безработни лица на възраст над 50 години - 103 лица.

Безработни лица с трайно намалена трудоспособност - 11 лица.

Данните са към 31.12.2019 г.

Социално слабите лица и семейства, обект на месечно социално подпомагане са 91 и подпомаганите по групи са както следва:

- лица в надтрудоспособна възраст - 4

- лица в трудоспособна възраст - 119

- Лица, живеещи сами - 44

- семейства с двама безработни родители – 13
- семейства с един безработен родител с деца над 3 години – 7
- семейства с един безработен родител с деца до 3 години – 3

Ниски доходи на хората в надтрудоспособна възраст:

Хората в надтрудоспособна възраст са по-голяма част от населението на община Трън. От всички хора в пенсионна възраст, които срещат трудности по отношение на доходите, най-засегнати са хората с минимален размер на пенсиите и хората в пенсионна възраст, които поради липса на достатъчно трудов и/или осигурителен стаж нямат право на пенсия.

Във връзка с размера на доходите на хората в пенсионна възраст могат да се изведат следните групи:

- Хора с минимални и социални пенсии.
- Хора с пенсии по инвалидност.
- Хора с пенсии за осигурителен стаж и възраст.

• **Образование**

Образованието е фактор за социална интеграция и професионално развитие. Хората с основно и по-ниско образование заемат значим дял от общо регистрираните.

• **Структурата на семейството като фактор**

От съществено значение за формиране на рисковите групи по отношение на доходите са структурата и броят на членовете на семейството, както и разпределението на разходите между тях. Структурата на семейството е фактор определящ начина на решение на социалните проблеми чрез социалното подпомагане и услугите като компенсират рисковете, пред които са изправени. Най-засегнати семейства при разпределението на разходите са многодетните и непълните семейства.

За 2019 г. обект на социално подпомагане по реда на чл. 9 от ППЗСП са както следва:

• В подтрудоспособна възраст	0
• В трудоспособна възраст	119
• В надтрудоспособна възраст	4

По отношение на структурата на семейството се оформят следните групи:

- лица - 44
- двучленни семейства - 9, в т.ч. 8 деца
- тричленни семейства – 13, в т.ч. 17 деца
- четиричленни семейства – 16, в т.ч. 34 деца

- петчленни семейства – 4, в т.ч. 12 деца
- шест и повече членни семейства – 5, в т. ч. 23 деца

За 2018 г. обект на социално подпомагане по реда на чл. 9 от ППЗСП са както следва:

- В подтрудоспособна възраст 0
- В трудоспособна възраст 179
- В надтрудоспособна възраст 7

По отношение на структурата на семейството се оформят следните групи:

- лица - 51
- двучленни семейства -15, в т.ч. 7 деца
- тричленни семейства – 20, в т.ч. 23 деца
- четиричленни семейства – 26, в т.ч. 55 деца
- петчленни семейства – 8, в т.ч. 21 деца
- шест и повече членни семейства – 5, в т. ч. 24 деца

Съгласно разпоредбите на действащия Закон за семейни помощи за деца, през 2019 г. са осигурени правата на 261 семейства за 460 деца. През 2018 г. са осигурени правата на 275 семейства за 479 деца. Наблюдава се намаление на подпомаганите лица по ЗСПД през 2019 и намаление на броя на подпомаганите деца.

• **Увреждане на член от семейството**

Към м. февруари 2020 г. са регистрирани 553 лица с увреждания и 16 деца с увреждания. По ЕР на ТЕЛК с чужда помощ са 70 лица и 8 деца. В зависимост от вида на заболяването са обособени както следва:

Вид на заболяването	Лица бр.	Деца бр.
Физическо увреждане	489	12
Сензорно увреждане	32	3
Психични заболявания	24	0
Умствена изостаналост	6	1

Деменция	2	0
----------	---	---

В община Трън преобладават лицата с физически увреждания.

Липсата на подходящи алтернативи за заетост на хора с увреждания поставя в неравностойно положение семействата им по отношение на източниците на доходи и покриване на потребностите. Ако състоянието на съпруга/родителя изисква един от трудоспособните членове на семейството да полага грижи за лице/дете в ежедневието, това води до допълнително задълбочаване на проблемите, свързани с доходите и издръжката. Единствената алтернатива е включването по проекти и програми.

- **Изолираност на населеното място**

Отдалечените села в община Трън са населени почти изцяло със стари хора, които са поставени в изолация. В част от селата не са достъпни действащите социални услуги като Домашен социален патронаж, «Личен асистент» и «Домашен помощник».

Изолираността на населеното място формира като група в риск:

- Самотноживеещи възрастни хора;
- Семействата без/с ниски доходи.

- **Принадлежност към етнически малцинства**

В ромските общности са налице различни фактори, пораждащи бедността - ранно отпадане от училище, ниско образование и/или липсваща професионална квалификация, трайна безработица и липса на трудови навици за част от тях, ограничена възможност за заетост, лоши битови условия, липсата на жилище. В тази връзка е необходима системна работа с деца и семейства от ромски произход, по отношение на семейното планиране, в т.ч. начини за предпазване от ранна бременност, повишаване на здравна грижа, необходимостта от задоволяване на образователните им потребности, придобиване на професионални умения и квалификация, което да доведе до успешна социална интеграция.

- **Възможност да се предоставят грижи за възрастните и стари хора от техните близки**

Грижата за възрастните хора се възприема като задължение на техните деца съгласно чл. 124 ал. 5 от Семейния кодекс - «Пълнолетните деца са длъжни да се грижат за своите възрастни или болни родители». През последните години все по-рядко различните поколения живеят заедно, не само в различни жилища и градове, а често и в различни държави. В тази връзка развитието на социални услуги в

подкрепя на грижите за възрастните хора се възприема като облекчение и за двете страни.

В резултат от анализа на рисковите фактори обособихме няколко ключови рискови групи, които да бъдат обект на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги. За да се превъзмогне ситуацията на риск, често е необходима подкрепа за семейството и разширеното семейство. Анализът на групите в риск очертава и съпътстващи групи, които се нуждаят от подкрепа.

4. 3. Характеристика на рисковите групи в Общината

Рисковите групи са:

4.3.1. Деца в риск:

Превенция :

В пряката си дейност отдел „Закрила на детето“ работи приоритетно по превенция на изоставянето чрез съдействие, подпомагане и предлагане на социални услуги в общността – ЦОП и ЦСРИ. Дейностите са насочени основно към консултиране на децата и семействата за техните права и задължения, възможности, които им предоставя Закона за закрила на детето, информиране за реалния риск от изоставяне на детето и настаняването му извън семейството, предоставя се информация за програмите за осигуряване на заетост и възможностите за социално подпомагане.

Все по-голяма е необходимостта от активна работа по превенция на рисковата бременност, тъй като това се превръща в социално значим проблем, касаещ малолетни и непълнолетни деца, които раждат деца. Важен аспект е съвместната работа и съдействие на лични лекари, здравни медиатори, доставчици на социални услуги за издирване, ранно установяване и регистриране на бременни жени и непълнолетни девойки от високорисковите общности, при които има риск от усложнено протичане на бременността или риск да изоставят детето си след раждане. ОЗД осъществява връзка с личните лекари, здравния медиатор и доставчиците на социални услуги на територията на общината за съвместна работа по проблема. С ангажирането на външни ресурси за работа ще се осигури необходимата подкрепа на непълнолетните майки в процеса на родителстване. Осигуряването на периодични консултации във връзка с предпазване и предотвратяване на повторна ранна бременност и раждане, майчина смъртност, по-висок риск от заболяваемост при децата на младите майки ще ги направи по информирани и отговорни родители, което ще гарантира и защитава правата и интересите им, регламентирани в нормативната база, касаеща закрилата на децата.

ОЗД работи с цел превенция и в случаите когато съществува риск от отпадане от училище, като извършва социална работа и консултиране на семейства с деца застрашени от отпадане от училище, информира ги относно необходимостта от задоволяване на образователните потребности на децата, осигуряване на възможност за тяхното интелектуално и социално развитие, придобиване на знания и практически умения, придобиване на професионална квалификация и насочване към ползване на СУ действащи на територията на община Трън - ЦОП и ЦСРИ, а при необходимост и извън нея.

През 2016 г. са издадени 45 направления за ползване на услуги, от тях 4 за ЦСРИ гр. Трън и 41 за ЦОП гр. Трън.

През 2017 г. издадените направления са 55, като от тях 14 за ЦСРИ гр. Трън, 38 за ЦОП гр. Трън, 1 за ДЦДУ гр. Перник, 2 за настаняване в Кризисен център в гр. Перник.

През 2018 г. са издадени 60 направления за ползване на услуги, от тях 4 за ЦСРИ гр. Трън, 54 за ЦОП гр. Трън и 2 за ЦОП към SOS Детски селища гр. Перник.

През 2019 г. са издадени 51 направления за ползване на услуги, от тях 3 за ЦСРИ гр. Трън, 1 за ДЦДМУ гр. Перник, 1 за П.У.Л.С. гр. Перник и 46 за ЦОП гр. Трън. Анализът показва, че издадените направления за ползване на СУ се увеличават през годините, като от предходната година се наблюдава леко намаление. Това се дължи на все по-голямото желание на децата да ползват този тип услуги, както и промяна в мисленето и разбирането от страна на родителите.

Обособяват се следните групи деца в риск:

- **Деца, настанени извън биологичното си семейство**

- Деца, настанени в специализирани институции

На територията на община Трън няма специализирани институции за деца. През 2019 г. не се е налагало ОЗД да извежда деца от семействата им и да бъдат настанявани в СИ.

- Деца, настанени при близки и роднини

Отговорните възрастни, ангажирани с грижите за децата са техните родители. Роднините, най-често баби и дядовци, са включени активно в отглеждането им, като това е широко разпространена практика в семействата от всички социално-икономически прослойки на населението от общината. Грижата за децата традиционно се разпределя между различните поколения в рамките на семейството.

Настаняването на деца при близки и роднини е една от формите на споделена

грижа в рамките на разширеното семейство и намира широко приложение през последните години. Това е мярка, която се прилага при трайна невъзможност на родителите да полагат грижи за собствените си деца. Същата е изключително работеща и приложима. Това са случаи, които са минали през Отдел „Закрила на детето“ за които е наложена мярка за закрила. При тези деца е необходима подкрепа на хората, които са поели грижа за отглеждането им вместо техните биологични родители. Проблемите се отнасят също до потребностите на децата да получават адекватни грижи и до потребностите на роднините и близките да бъдат подкрепяни при предоставяне на грижите за настанените при тях деца.

В годините ОЗД е работило с настанени при близки и роднини деца както следва:

През 2015 г. – 7 деца, от тях за 3 е прекратено настаняването поради следните причини: 2 са прекратени на основание чл.29, т.5 от ЗЗД /навършване на пълнолетие/ и 1 по чл.29, т.6 от ЗЗД – реинтегрирано в СС.

През 2016 г. – 4 деца, от тях за 1 е прекратено настаняването на основание чл.29, т.5 от ЗЗД /навършване на пълнолетие/.

През 2017 г. – 3 деца, от тях за 1 е прекратено настаняването на основание чл.29, т.5 от ЗЗД /навършване на пълнолетие/.

През 2018 г. – 2 деца, от тях за 1 е прекратено настаняването на основание чл.29, т.5 от ЗЗД /навършване на пълнолетие/.

През 2019 г. – 4 деца, като 3 са настанени през годината, а едно е от стар период. През 2019 г. от тях едно дете е заминало в чужбина със семейството на близките.

Същите са получавали месечни помощи на основание чл.49 ППЗЗД, а едното е с определен процент ВСУ и получава добавки по чл.51 от ППЗЗД.

• Приемна грижа.

Приемната грижа е вид социална услуга, осигуряваща алтернативна форма на институционалната грижа за деца, които по различни причини не могат да бъдат отглеждани в своите семейства. На територията на община Трън има утвърдени 5 професионални приемни семейства, в които има тежест за настанените деца през годините.

Децата настанени в приемни семейства получават грижи и внимание в семейна среда, докато собствените им родители станат готови да се грижат за тях.

Приемните родители гарантират нормалното развитие и пълноценно задоволяват потребностите на детето в семейна среда.

Много важен момент е привързаността на детето и изграждането на доверие към значим възрастен човек. За преодоляване и намаляване на травмата от преместването в нова среда от огромно значение е директната работа на социалния работник с детето, както и психолозите, ако има такива. Напасването между детето и приемния родител зависи и от уменията, придобити при обучението за професионална приемна грижа.

В реализирането на приемната грижа отдел „Закрила на детето“ работи в тясно сътрудничество с всички институции и специалисти имащи отношение към грижата за децата.

В годините ОЗД е работило с настанени в професионални приемни семейства деца както следва:

През 2015 г. – 7 деца, от тях за 3 е прекратено настаняването поради следните причини: 2 са прекратени на основание чл.29, т.5 от ЗЗД /навършване на пълнолетие/ и 1 по чл.29, т.6 от ЗЗД – реинтегрирано в СС.

През 2016 г. е работено с 6 деца, настанени в 5 ППС

През 2017 г. е работено общо с 9 деца, от тях за 6 е прекратено настаняването на основание чл.29, т.4 от ЗЗД, като в 3 от свободните 5 приемни семейства са настанени 3 деца през годината.

През 2018 г. е работено общо с 6 деца, като 3 от тях са настанени през същата година. За 4 деца е прекратено настаняването на основание чл.29, т.4 от ЗЗД.

През 2019 г. е работено общо с 6 деца, като 4 от тях са настанени през същата година.

От 01.11.2016 г. на територията на община Трън стартира проект „Приеми ме 2015“. Утвърдените приемни семейства са сключили граждански договори с Община Трън, като партньори по проекта. ОЗД работи съвместно с Община Трън и социален работник по проекта.

• **Осиновяване**

През 2019 г. на територията на община Трън няма кандидат-осиновители, подали молби за оценяване. Няма и осиновени деца. ОЗД не е работило по процедура за вписване в Регистър за осиновяване.

• **Деца с полицейска закрила - жертви на насилие и трафик.**

Един от основните проблеми по отношение на работата с децата, жертви на насилие е доказване на деянието. Насилието, особено сексуалното, се доказва трудно, децата са подложени на поредица разпити, в които разказват за случилото се на различни хора, в обстановка, която допълнително представлява стрес за тях. Няма специализирани съдебни състави, които приоритетно да гледат делата, свързани с децата. Все още специалистите трудно разпознават белезите на насилие по отношение на конкретен случай, особено при работа с малцинствени общности.

По отношение на децата, които са жертва на трафик, много често те биват връщани в същата рискова среда, ако не бъде доказано участието в трафика на техни родители или близки. В резултат на това се случва да се повтори извеждането на детето в чужбина със същата цел – проституиране или кражби.

Основните фактори, които способстват за повишаване уязвимостта на децата, жертви на насилие и трафик са икономическите условия, семейните отношения, образованието и заетостта.

Въпреки увеличеното разкриване и съобщаване на случаи, остава сериозен проблемът с идентифицирането на домашното насилие и преодоляването на мълчанието на неговите жертви. За жертвите на насилие е от първостепенна важност гарантирането на сигурност, провеждане на терапия за преодоляване на травмите, обществена и социална подкрепа.

Обобщените потребности на децата от тези групи са свързани с предоставяне на специализирана консултантска помощ за децата и техните родители, осигуряване на подслон, храна, дрехи, лекарства, консумативи; достъп до здравни и образователни услуги; компетентна родителска грижа, основана на любов и привързаност; грижи в семейна среда; разбиране и предоставяне на закрила, вместо наказание; преодоляване на травмите от преживяно насилие.

В тези случаи основните насоки в работа на социалните работници в ОЗД по отношение на детето са осигуряване на педагогическа помощ и насочване към ползване на психологическа помощ в ЦСРИ и ЦОП.

На територията на общината има действащ Координационен механизъм за съвместна междуинституционална работа при деца жертви на насилие или в риск от насилие. През 2019 г. са постъпили 11 сигнала за деца в риск от насилие, за които е свикван екипа по Координационен механизъм.

През 2018 г. са постъпили десет сигнала за деца в риск от насилие, за които е свикван екипа по Координационен механизъм. Прави впечатление, че бройката се запазва от 2017 г., но сравнено с 2016 и 2015 г. бройката се е увеличила. Прави впечатление, че зачестяват сигналите за физическо насилие между деца в училище,

както и непълнолетни бременни. Същите са подадени на РП гр. Трън за действия по компетентност.

На територията на страната действа гореща национална линия за деца на телефон 116111, което наложи откриването на гореща телефонна линия за деца на територията на община Трън, а именно 07731 23-85.

През 2019 г. от тази линия няма постъпили сигнали за деца в риск.

През 2018 г. от тази линия е постъпил 1 сигнал за едно дете в риск от физическо насилие от майката.

През 2017 г. от тази линия са постъпили 2 сигнала за деца в риск от ранен детски брак.

През 2016 г. от тази линия са постъпили 2 сигнала за деца – за едно дете в риск от физическо и сексуално насилие и за едно дете – въвличане в конфликт между родителите.

През 2015 г. също са постъпили 2 сигнала за деца, които твърдят, че майката ги е изоставила.

• Деца в риск от отпадане от училище

Данните от училището показват, че се запазва тенденцията на децата, застрашени от отпадане от училище. Идентифицирането на децата, нередовно посещаващи училище, се усложнява от практиката педагогическите колективи да прикриват отсъствията им, за да се запази броят на учениците, тъй като от него зависят средствата за издръжка на съответното учебно заведение. Това правило се прилага от голяма част от училищата в страната, поради намаляването като цяло на децата в училищна възраст.

Основните проблеми, водещи до отпадане на децата от училище са:

- Липса на мотивация на децата за посещаване на училище;
- Не добро владение на български език от деца от ромските общности;
- Занижен родителски контрол;
- Неприемане на образованието като ценност;
- Недостатъчни доходи на семейството и бедност.

Позовавайки се на гореизложеното отдел "Закрила на детето" към Дирекция "Социално подпомагане" консултира всяко дете и неговото семейство и при необходимост предприема конкретни действия и мерки, съгласно Закона за закрила на детето.

Нежеланието на детето да посещава училище е резултат от липса на интерес в училище, трудностите в овладяването на учебния материал, както и това, че не срещат подкрепа от семейството си. По отношение на липсата на заинтересованост у

родителите също може да се каже, че това е по-скоро родителско поведение, което отново е резултат на причини от различен характер.

Регистрираните случаи в ОЗД Трън в "Регистъра за деца не обхванати от училище" за 2015 г. са 17 бр., за 2016 г. те са 13 бр., за 2017 г. са 7 бр., за 2018 г. – 6 бр., за 2019 г. – 4. В него се включват децата, незаписани в училище и такива, които са отпаднали от образователната система.

Работата с деца и семейства е в посока мотивиране на проява на заинтересованост и убеждение на родителя, че образованието е нужно за детето му, въпреки, че той самият няма такова, като се мотивират правилно да организират ежедневието на детето си, да изградят родителски умения, да стимулират детето си при неговото развитие чрез образование. Тук трябва да се включат активно както ОЗД, така и педагогическия персонал в училище и детската градина. Също така големи усилия трябва да положат и специалистите от действащите социални услуги на територията на общината, обществените възпитатели и не на последно място и здравния медиатор. Обединените усилия на всички специалисти ще доведе до намаляване броя на непосещаващите училище деца.

През м.07.2017 г. бе приет на Министерски съвет Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Към него е създаден действащ Екип за обхват в община Трън. Към 31.12.2019 г. общия брой осъществени посещения от екипа е 184. Голям брой от посетените деца се записват в училище, но скоро след това отпадат отново. Проблема е, че децата нямат желание и мотивация да посещават училище. Родителите са с ниска образователна култура и не приемат образованието като ценност.

• Деца с увреждания

Децата с увреждания са рискована група деца, които се нуждаят от специално отношение и грижи, основани на зачитане и уважение на правата им, съобразно специфичните потребности и особености.

Среден брой деца с увреждания:

2015 г. – 17

2016 г. – 19

2017 г. – 21

2018 г. – 23

2019 г. – 21

Наблюдава се тенденция към увеличаване броя на децата с увреждания.

В тази група са включени деца с физически, умствени, психически, сензорни и комплексни увреждания. Независимо от направените промени през последните години по отношение на подпомагането и предоставянето на услуги на родители, които отглеждат дете с увреждане, направеният анализ показва, че все още основните затруднения на родителите са от финансово естество (осигуряване на лекарства, консумативи, лечение, рехабилитация). В същото време потребностите на децата с увреждания са свързани и с възможностите за включване и реализация.

Децата с увреждания, посещаващи детската градина и училище, са обхванати от ресурсно подпомагане. С тях работи 1 ресурсен учител и 1 логопед. Също така с тях се занимават и психолози от ЦОП и ЦСРИ, както и 1 рехабилитатор.

През 2015 г. ОЗД е работил с 17 деца с увреждания.

През 2016 г. с 19 деца с увреждания.

През 2017 г. с 9 деца с увреждания.

през 2018 г. – 3 деца с увреждания.

през 2019 г. – 3 деца с увреждания, като за същите е прекратена работата по

случай по следните причини: 2 – навършили пълнолетие и 1 – заминало в чужбина.

Достъпна помощ за тази целева група е паричното подпомагане по Закона за семейни помощи за деца, както и услугите, предлагани в Община Трън.

В дейността си отдела „Закрила на детето“ акцентира върху работата със семейството с цел оказване на подкрепа при отглеждането на детето, съобразно спецификата на увреждането и индивидуалните му потребности. Предоставя се информация за възможностите за социално подпомагане, възможностите за назначаване на личен асистент на децата с увреждания, както и за възможностите за ползване на социални услуги. Родителите се насочват към Център за социална рехабилитация и интеграция и Център за обществена подкрепа.

През 2019 г. 5 деца с увреждания ползват социални услуги в общността – ЦСРИ гр. Трън.

През 2018 г. 5 деца с увреждания ползват социални услуги в общността – ЦСРИ гр. Трън.

Отдел „Закрила на детето“ насърчава родителите и децата за активно участие в избора на социалната услуга. При определяне на необходимостта от ползването ѝ първостепенно значение имат интересите на детето.

• Деца със специални образователни потребности

Част от децата със специални образователни потребности са изведени на ресурсно подпомагане в общообразователното училище. Води се интегрирано обучение подпомагано от ресурсен учител назначен към РЦПОВДУСОП гр. Перник.

През учебната 2017/2018 г. в община Трън е работено с 4 деца. През учебната 2018/2019 г. г. се работи с 18 деца в общообразователното училище. През учебната 2019/2020 г. няма данни с колко деца се работи в общообразователното училище.

1 Деца, изоставени на ниво родилен дом

През 2019 г. от община Трън са родили 2 майки под 18 годишна възраст. През 2018 г. от община Трън са родили 4 майки под 18 годишна възраст. През 2017 г. под 18 години е родила 1 майка. Бройката на непълнолетните майки през 2016 г. и през 2015 г. също е била 4. ОЗД работи по превенция на изоставянето с тях. Няма изоставени деца на ниво родилен дом.

• Деца, живеещи в семейства в неравностойно социално положение / многодетни семейства, самотни родители и социално слаби семейства/
Това е най-голямата рискова група деца на територията на общината. Бедността е явление с много измерения, не само въпрос на липса на доходи сред част от населението. Детската бедност е ситуация, при която детето има стандарт на живот, който оцелява неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие.

Данните за тази група деца показват, че през

2015 г. – 193 деца

2016 г. – 160 деца

2017 г. – 138 деца

2018 г. - 130 деца

2019 г. - 94 деца живеят в нискодоходни семейства в община Трън, в които единият или двамата родители са регистрирани за социално подпомагане към ДСП Трън. За тези семейства като основни се очертават – бедността, безработицата, ниската професионална квалификация, жилищните проблеми, липсата на финансова и морална подкрепа. Тези фактори водят до стрес, депресия, социална изолация, търсене на възможности за емиграция. Голям процент от децата от тази целева група не посещават учебни заведения.

Голяма част от населението на община Трън е от малцинствен произход. Това население е значително по-бедно, нискообразовано и почти без професионална квалификация. Трудностите на семействата при осигуряване на храна, средства за оцеляване, здравни грижи, принуждават родителите да пренасят отговорността за отглеждането на децата си на държавните институции в лицето на отделите за закрила на детето и на специализирани институции.

ОЗД е работил средно по 47 случая с деца през 2019 г. на база констатирани рискове, което ги поставя в неравностойно положение.

▪ **Деца, жертви на зависимости**

През 2019 г. в ОЗД гр. Трън няма постъпили сигнали за деца, жертви на зависимости. Отдел "Закрила на детето" работи съвместно с педагогическия съветник в училището. Чрез съвместни проверки на експерти от ОДП - ДПС и МКБПЛМН се осъществява контрол върху пропускателния режим и работата на местните питейни и увеселителни заведения, в съответствие с ЗЗД, ЗЛД и Наредбата за обществения ред. Следи се за това - по какъв начин и при какви условия децата оползотворяват свободното си време посещавайки тези заведения.

▪ **Деца с родители в чужбина**

Специфична група в риск са децата на родители, живеещи в чужбина. Поради липса на работа, родителите напускат населените места и от години са се установили в Испания, Германия, Гърция, където живеят и работят. За децата и учениците се грижат възрастни роднини, които нямат нужния авторитет пред тях. Това води до прекъсване на преки емоционални контакти между деца и възрастни и липса на родителски контрол в случаите, когато близките не успяват да се "справят" с децата. Основните идентифицирани нужди са:

- ангажиране на свободното време;
- преодоляване на поколенческите конфликти;
- възстановяване на семейството;
- подкрепа в училище.

През 2019 г. ОЗД Трън не е работило с деца, чийто родители са в чужбина.

▪ **Деца на непълнолетни родители и майки под 18 години**

През годините ОЗД е работило с родените от непълнолетни майки деца както следва:

2015 г. е работено с 8 деца, родени от непълнолетни майки

През 2016 г. децата са 10, залазен е броя и през 2017 г. – 10 деца

През 2018 г. е работено с 12 деца, родени от непълнолетни майки.

През 2019 г. е работено с 9 деца, родени от непълнолетни майки.

Голяма част от децата на непълнолетни родители живеят в града. Всичките са от ромски произход. Необходимо е специално внимание към тях за превенция на изоставянето, изграждане на родителски капацитет и подкрепа; продължаване на образованието и развитие на професионална квалификация, включване на пазара

на труда. Все по-голяма е необходимостта от активна работа по превенция на рисковата бременност, тъй като това се превръща в социално значим проблем, касаещ малолетни и непълнолетни деца, които раждат деца. Важен аспект е съвместната работа и съдействие на лични лекари, здравни медиатори, доставчици на социални услуги за издирване, ранно установяване и регистриране на бременни жени и непълнолетни девойки от високорисковите общности, при които има риск от усложнено протичане на бременността или риск да изоставят детето си след раждане. ОЗД осъществи връзка с личните лекари, здравния медиатор и доставчиците на социални услуги на територията на общината за съвместна работа по проблема. С ангажирането на външни ресурси за работа ще се осигури необходимата подкрепа на непълнолетните майки в процеса на родителстване. Осигуряването на периодични консултации във връзка с предпазване и предотвратяване на повторна ранна бременност и раждане, майчина смъртност, висок риск от заболяваемост при децата на младите майки ще ги направи по информирани и отговорни родители, което ще гарантира и защитава правата и интересите им, регламентирани в нормативната база, касаеща закрилата на децата.

През 2019 г. ОЗД е работило с 9 непълнолетни майки през годината, като се наблюдава тенденция към намаляване от предходните години. Събиран е МЕ по КМ и е сезирана РП Трън. С 5 деца, родени от непълнолетни майки ОЗД е работило по превенция на изоставянето. Към 31.12.2019 г. 2 от случаите са прекратени. За превенция на изоставяне се осигуряват еднократни помощи по реда на ППЗД.

▪ Деца с проблемно поведение

Може да се твърди, че системата за закрила на детето не разпознава в достатъчна степен тези деца като деца в риск, т.е. те не са приоритетна група, независимо че социален работник взема участие в работата на Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН). Налице е различен подход към детето от страна на органите, които прилагат ЗЗД и ЗБППМН. Логично за системата за закрила е да възприема проявата на детето като симптом, като сигнал за проблем, който е основание за закрила, а не повод за наказание. Много често проблемите при децата са провокирани от проблеми, свързани с родителския капацитет. С такива деца работят обществени възпитатели, които се утвърждават от Общинска комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните при община Трън.

През 2015 г. в МКБППМН са работили 8 обществени възпитатели;

През 2016 г. утвърдените обществени възпитатели са 6 бр.

През 2017 г. са утвърдени 9 бр. обществени възпитатели.

През 2018 г. обществените възпитатели са 8.

През 2019 г. утвърдените обществени възпитатели са 8.

В повечето случаи, децата са вече случай на ОЗД. Голяма част от случаите са деца с проблеми в училище. Много от децата попадат в рисковите групи, тъй като родителите им имат трудности при отглеждането им поради:

- Социално-битови проблеми (липса на жилище; липса на постоянни доходи в семейството; многодетни семейства): Това са проблеми, свързани с обективни трудности при отглеждане на децата, т.е. дадености, които са факт и нямат отношение към личността на родителите, като: липса на жилище; липса на постоянни доходи в семейството; многодетни семейства.

- Проблеми, породени от липса на умения или невъзможност за родителстване: Тези проблеми са свързани предимно със субективните трудности на родителите за осъзнаване и посрещане на потребностите на децата – в случаи на непълнолетни родители; родители, които са живели в институции; непълни семейства, разведени родители; родители с увреждания; родители, които са в чужбина. През последните години се увеличава броят на децата на родители в чужбина.

През 2019 г. представител на ОЗД е участвал в 7 възпитателни дела на МКБППМН.

След направения анализ на потребностите на групите деца в риск се идентифицират следните изводи:

- Посредством разкритите социални услуги в общността се преодолява един от основните проблеми на децата в риск и техните семейства – социалната изолация.

- Висок е процентът на децата и младежите с увреждания, интегрирани в масовото училище и детска градина, с изключение на тези с дълбока умствена изостаналост и тежки физически увреждания.

- Психологическа подкрепа за децата и родителите се оказва както от отдел "Закрила на детето" така и от специалисти в Център за обществена подкрепа и Център за социална рехабилитация и интеграция.

4. 3. 2. Възрастни хора

• Хора с увреждания

Наличието на увреждане поражда сериозен риск от социално изключване, независимо от възрастта. Данните за лицата с увреждания отразяват броя на подпомаганите лица, основно по ЗХУ. Тези данни включват сборна група от хора в трудоспособна възраст с тежки увреждания и хора в надтрудоспособна възраст, които вследствие на възрастта и заболяванията са придобили увреждания.

Хората с увреждания могат да се обособят в няколко групи спрямо процента

на неработоспособност / обект на подпомагане по ЗХУ към 31.12.2018 г./, а именно:

1. от 50 % до 70,99 % - 163 бр.
2. от 71 % до 89,99 % - 226 бр.
3. над 90 % - 86 бр.
4. над 90 % с ЧП – 74 бр.

- Хора с увреждания, ползващи СУ в общността – резидентен тип

В община Трън има два броя ЦНСТ за пълнолетни лица с физически увреждания с общ капацитет 25 места, които предлагат на лицата настанени в тях да живеят в близка до домашната среда, да получават адекватни за състоянието си грижи. Капацитета на същите целогодишно е запълнен.

Хората настанени в ЦНСТ за пълнолетни лица с физически увреждания през 2019 г. са 9. Осем настанени лица са от община Трън, едно лице е от община Перник.

Към настоящия момент в Д СП гр. Трън има 11 чакащи лица с увреждания за настаняване, като от тях:

- 6 лица от община Трън
- 2 лица от община Перник
- 1 лице от община Враца
- 2 лица от гр. София

- Хора с увреждания, които живеят в домашна среда

Като цяло проблемите на тази група са:

- Липса на достъпна среда;
- Липса на алтернативни форми за заетост, съобразени с хората с увреждания;
- Ниски и недостатъчни доходи;
- Тъй като доходите са недостатъчни, основният източник на подкрепа остава семейството. Човекът остава зависим от родителите и близките.
- Когато член на разширеното семейство е засегнат от безработица или е в пенсионна възраст, домакинството изпада в ситуация на криза;
- Необходимост от подкрепа в дома - поддръжка на жилището, извършване на ремонтни дейности, подкрепа за организиране на бита, извършване на административни дейности, избягване на социалната изолация и осъществяване на социални контакти. Тези услуги биха могли да се осъществяват чрез Домашен социален патронаж и Домашен помощник чрез предоставяне на техните пакети.

Необходими мерки за подкрепа:

- Осигуряване на алтернативни форми на заетост;

- Предоставяне на битови услуги за хора с увреждания в невъзможност да поддържат самостоятелно дома и домакинството си – чрез Домашен социален патронаж и Домашен помощник;

- Предоставяне на почасови и дневни форми на грижа – чрез Личен и Социален асистент;

- Осигуряване на достъпна среда;

- Осигуряване на достъп до здравни услуги и лечение;

- Разширяване на възможностите за развлечение и социализация;

- Осигуряване на възможности за ползване услугите на ЦСРП – рехабилитация, психологическа помощ и трудотерапия – чрез мобилни екипи за работа на терен.

▪ **Стари хора**

- Стари хора, ползващи СУ в общостта – резидентен тип

В община Трън съществува един брой ЦНСТ за стари хора с капацитет 15 места, който предлага на лицата настанени в него да живеят в обстановка близка до домашната среда, да получават адекватни на състоянието си грижи. Капацитета му е запълнен целогодишно като към момента в Д СП гр. Трън няма чакащи лица за настаняване.

Хората в пенсионна възраст, настанени в ЦНСТ – СХ в община Трън през 2019 г. са 2 бр. Всички настанени лица през 2019 г. са от община Трън.

Основната причина за постъпване в институция или социална услуга в общността – резидентен тип е липсата на социални контакти на нуждаещите се лица, безработицата като фактор при децата им, заетостта от тяхна страна, както и неработоспособността на някои от тях, което от своя страна ги затруднява и води до невъзможност да полагат грижи за своите родители.

- Самотни стари хора, живеещи в отдалечени райони

Животът на старите хора в отдалечени и изолирани населени места е изключително затруднен. В община Трън самотноживеещите стари хора са голям брой. Най-голям е техният процент в селата. Самотата и обезлюдяването на селата обрича живеещите в тях хора на изолация.

Основни проблеми:

-Затруднен достъп до здравни услуги;

- Затруднен достъп за снабдяване с лекарства, поради транспортните връзки с центъра на общината.

- Необходимост от подкрепа при организиране на бита. Предпочитаните услуги са Домашен помощник и Социален асистент с пакетите, които предоставят;

- Недостатъчни средства за издръжка.
- Нужда от медицинско наблюдение

Необходими мерки за подкрепа, идентифицирани от хората в пенсионна възраст:

- Достъпност на домашния социален патронаж;
- Осигуряване на възможност за ползване на услуги за закупуване на лекарства, плащане на сметки и др.;
- Достъп до здравни услуги и до спешна медицинска помощ;
- Подобряване на комуникация между старите хора в малките изолирани населени места и център за спешна помощ и подкрепа;
- Осигуряване на помощ при организиране на бита;
- Осигуряване на възможност за социални контакти.

5. Действащи социални услуги в община Трън

• Социални услуги в специализирани институции

На територията на община Трън специализирани институции за деца и лица няма.

• Социални услуги в общността

В тази група влизат услуги, които се предоставят в семейна среда или в среда близка до семейната. По своя смисъл те представляват алтернатива на настаняването на деца и възрастни в институция и през последните години дават възможност да се реализира държавната политика за деинституционализация. Финансирането на тези услуги се извършва като държавно делегирани дейности и дейности, финансирани от общинския бюджет. Общината пряко управлява социалните услуги и по преценка ги предоставя на доставчик след процедура.

Център за настаняване от семеен тип в гр. Трън

Общината разполага с три броя ЦНСТ – 2 бр. за пълнолетни лица с физически увреждания и 1 бр. за стари хора. Същите са разкрити в сградата на бившата болница и са общинска собственост и в значителна степен посрещат нуждите на общината.

На територията на община Трън има 2 разкрити ЦНСТ за пълнолетни лица с физически увреждания от лицензиран доставчик – в гр. Трън и в с. Филиповци. Лицата, които имат финансова възможност могат да се възползват от услугите им.

Домашен социален патронаж в община Трън.

Домашният социален патронаж е услуга развита като общинска дейност.

Капацитета на същата е 45 места, ползватели на услугата са 41 лица. Към 31.12.2019 г. капацитета не е запълнен. Домашен социален патронаж се осъществява в рамките на гр. Трън и по-близките населени места, но има потребност от услугата и в останалите по-далечни населени места в общината.

Център за социална рехабилитация и интеграция в гр. Трън

Общината разполага с един брой ЦСРИ, делегирана от държавата дейност. Центъра е разположен в сградата на бившата болница. Капацитета на услугата е 20 места, като към 31.12.2019 г. потребителите ползващи услугата са 35. Броят на потребителите е над рамките на капацитета поради почасовата работа на специалистите. В ЦСРИ работят 1 психолог, 1 трудотерапевт, 1 медицинска сестра, 1 социален работник, 1 рехабилитатор и 1 логопед. Центъра за социална рехабилитация и интеграция с цел обхващане на повече потребители на услугата следва да разшири дейността си с мобилна социална работа изнесена на терен, която е крайно наложителна в определени случаи.

Център за обществена подкрепа в гр. Трън

Община Трън разполага с един ЦОП. Същият е разположен в сградата на бившата гимназия. Капацитетът на услугата е 30 места, като към 31.12.2019 г. потребителите ползващи услугата са 48. "Център за обществена подкрепа" е комплекс от социални услуги предназначени за деца и семейства с цел предотвратяване на изоставянето на децата и настаняването им в специализирани институции, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване, обучение и подкрепа на приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми и прояви. В ЦОП работят следните специалисти: 1 педагог, 1 психолог и 2 соц. работника. Център за обществена подкрепа извършва мобилна социална работа на терен с деца в риск и техните семейства, приемни семейства и работа с малцинствени групи, с деца с увреждания, деца жертви на насилие, работа с учениците в училище като превантивна мярка за непълнолетни майки, напускане на училище и ранни бракове.

Приемна грижа – През 2019 г. ОЗД работи с 5 утвърдени професионални приемни семейства, които са полагали грижи за 6 деца. През годината няма подадени молби от кандидати за професионални приемни родители.

Клуб на пенсионера и инвалида – В града е разкрит Клуб на пенсионера и инвалида. През 2019 г. услугите му ползват около 45 потребители. При желание от страна на лицата клуба има възможност да поеме още потребители.

институции, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване, обучение и подкрепа на приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми и прояви. В ЦОП работят следните специалисти: 1 педагог, 1 психолог и 2 соц. работника. Център за обществена подкрепа извършва мобилна социална работа на терен с деца в риск и техните семейства, приемни семейства и работа с малцинствени групи, с деца с увреждания, деца жертви на насилие, работа с учениците в училище като превантивна мярка за непълнолетни майки, напускане на училище и ранни бракове.

Приемна грижа – През 2019 г. ОЗД работи с 5 утвърдени професионални приемни семейства, които са полагали грижи за 6 деца. През годината няма подадени молби от кандидати за професионални приемни родители.

Клуб на пенсионера и инвалида – В града е разкрит Клуб на пенсионера и инвалида. През 2019 г. услугите му ползват около 45 потребители. При желание от страна на лицата клуба има възможност да поеме още потребители.

При възможности и наличие на база в квартал „Мурговица“ и махала „Народна воля“ могат да бъдат разкрити Клубове по интереси, които ще удовлетворят потребностите и ще запълват свободното време на живеещите там.

Услуги, предоставяни по проекти и програми

Услугата «Личен асистент» и «Помощник-възпитател» по НП АХУ в община Трън се предоставя от Д СП, като през 2019 г. няма потребители.

Община Трън предоставя социалните услуги «Личен асистент» и «Домашен помощник». Броя на лицата, ползвали социалната услуга «Личен асистент» са 39 бр., в т.ч. 7 деца, броя на лицата, ползвали социалната услуга «Домашен помощник» са 21 бр. По Закона за личната помощ през 2019 г. са включени 7 «Лични асистенти».

От 17,09,2019 г. на територията на община Трън се изпълнява проект «Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в Община Трън и Община Земен – Компонент 2». Проектът се реализира на територията на двете общини Трън и Земен, като включените потребители за Община Трън са 38 лица. Целеви групи по проекта са хора с трайни увреждания и възрастни над 65 години, включително с хронични заболявания, които не се справят без подкрепа. Почасовите услуги са свързани и със закупуване и доставяне на храна, продукти, лекарства и вещи от първа необходимост със средства на ползвателите, заплащане на битови сметки и заявяване и извършване на неотложни административни услуги.

6. Заключение и препоръки

Към настоящия момент на територията на общината функционира група от социални услуги. Основната задача пред тях е повишаване на качеството на предоставяните услуги, максимална ефективност при предоставянето им, мобилност, работа на терен, организиране на обучения на персонала, адекватна заетост на капацитетите. В голяма степен потребностите на жителите от социални услуги са удовлетворени. Данните от събраната информация показват, че броя на настанените в социална услуга за възрастни е относително голям. Има доста желаещи да ползват тези услуги – 13 лица чакат за настаняване в СУ резидентен тип, 5 от които са от община Трън. Основно социалните услуги са базирани и се предоставят в гр. Трън. Самотни стари хора и хора с увреждания са двете целеви групи, за които е необходимо да се осигурят услуги в общността, а именно личен асистент, домашен помощник и социален асистент. Все по-често се наблюдават случаи на лица в състояние на криза, определена от социални проблеми, с които лицата не могат да се справят самостоятелно и за чието преодоляване са необходими незабавни координирани действия от институциите, особено през зимния сезон. Друга целева група са деца и лица от малцинствен произход, ниска грамотност, зачестили случаи на раждания от непълнолетни деца, както и съжителство на такива с пълнолетни. На територията на общината с малцинствените групи работи ЦОП, ЦСРИ и двама здравни медиатори.

Предлаганите социални услуги посрещат в значителна степен действителните нужди на обществото. Преодоляването на социалната изолация на хората с увреждания, възрастните и самотни хора и децата в риск е необходимо да стане приоритет на активна общинска политика и в тази насока **препоръките** са:

- **Домашен социален патронаж** извършва дейности като: доставка на храна, санитарно и административно обслужване. Патронажът би могъл да разшири дейността си в повече населени места. Търсенето на възможности за допълнително финансиране би намалило броя на хората, които се отказват от ползване на услугата, поради невъзможност за заплащане на такса.
- **Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с физически увреждания** - Шест лица от община Трън чакат настаняване в ЦНСТ за пълнолетни лица с физически увреждания. Останалите чакащи са от областта и други населени места. Действащите ЦНСТПЛУ в значителна част посрещат нуждите, както на пълнолетни лица от общината, така и на лица от областта, което ще рече, че няма потребност от разкриване на нови ЦНСТ за пълнолетни лица с физически увреждания.

- **Център за обществена подкрепа Трън** – капацитета на услугата не е достатъчен, все по-голям става броя на желаещите и нуждаещите се от този тип услуга деца и техните семейства.
- **Център за социална рехабилитация и интеграция Трън** – необходимо е да се увеличи броя на часовите услуги, дейността да се разшири с мобилна социална работа на терен с деца с увреждания и лица с увреждания, тъй като това е най-тежката група хора, да се усъвършенства работа на рехабилитатора и логопеда на терен при своите потребители, с цел пълноценно задоволяване на техните потребности.
- В следствие на зачестилите случаи на **лица в състояние на криза** от социален характер, които нямат близки или близките им отказват обгрижване, е необходимо да се работи в посока **обособяване на помещение**, където лицата с помощта на координирани действия на институциите да получат необходимата помощ и подкрепа.

"Вярно е оригинала подписан на хартия!
Зачетените обетоятели ва са съгласно
чл.6 от ЕС Общ регламент
относно защитата на данните "Законосъобразност
на обработването"

